

Využití škály zvědavosti vůči sobě (SCAI-CZ) jako možný prostředek screeningu adolescentů při primární prevenci rizikového chování

Mgr. et Mgr. Martina Friedlová

Řuričove dni 2016 / 10. 11. 2016, Nitra

KATEDRA
PSYCHOLOGIE

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Korespondenční adresa: Křížkovského 10, 771 80 Olomouc
Sídlo: Vodární 6, 779 00 Olomouc
Tel.: +420 585 633 501 | Fax: +420 585 633 700
Email: psychologie@upol.cz | www.psych.upol.cz

Zvídavost vůči sobě

- ▶ Koncept zvídavosti vůči sobě formuloval dr. Filippo Aschieri z Catholic University of the Sacred Heart (UCSC) of Milano, Italy
- ▶ = touha prozkoumat své psychické fungování a pochopit ho.

Zvídavost a její typy (Berlyne, 1991)

- ▶ a. diverzivní ve smyslu aktivního hledání výzev,
  - ▶ b. specifickou, která se koncentruje na předmět zájmu adolescenta či dospělého.
-
- ▶ Specifická zvídavost - úzce propojena s intrisickou motivací.

Souvisí se schopností překonat nejistotu a situační úzkost.

Zvídavost a její souvislosti (Kashdan, 2009, 2011, 2014, Litman 2005 aj.)

- Souvisí s pozitivní afektivitou
- Souvisí s atraktivností jedince
- Je zdrojem proti agresí
- Je spojena se školní úspěšností
- Je zdrojem proti úzkosti

KATEDRA
PSYCHOLOGIE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Korespondenční adresa: Křížkovského 10, 771 80 Olomouc
Sídlo: Vodární 6, 779 00 Olomouc
Tel.: +420 585 633 501 | Fax: +420 585 633 700
Email: psychologie@upol.cz | www.psych.upol.cz

Zvídavost a její souvislosti

- ▶ proaktivní, záměrné chování, kterým člověk reaguje na podněty z vnějšího prostředí
- ▶ usnadňuje zpracování podnětů s atributy:
  - ▶ novost
  - ▶ neobvyklost
  - ▶ komplexita
  - ▶ nejistota
  - ▶ konflikt.

Měření zvědavosti

- ▶ Curiosity and Exploration Inventory (CEI, Kashdan et al., 2004)
- ▶ Curiosity and Exploration Inventory (CEI-II, Kashdan et al., 2009)
- ▶ State-Trait Personality Inventory (Spielberg et al., 1995)

Škála SCAI

= Self-Curiosity Attitude-Interested Scale

- ▶ Původně 51 položek sebehodnocení dílčích charakteristik vůči sobě
- ▶ Faktorovou analýzou - 7 položek

- ▶ Příklad položky:

Rád/a poslouchám hudbu, protože mě učí, jaký/á jsem jako člověk.

- ▶ Příklad reverzní položky:

Nemám zájem o pochopení toho, co motivuje moje chování.

**KATEDRA
PSYCHOLOGIE**
FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Korespondenční adresa: Křížkovského 10, 771 80 Olomouc
Sídlo: Vodární 6, 779 00 Olomouc
Tel.: +420 585 633 501 | Fax: +420 585 633 700
Email: psychologie@upol.cz | www.psych.upol.cz

Škála SCAI

= Self-Curiosity Attitude-Interested Scale

- ▶ 2 základní dimenze:
- ▶ přístup ve zvědavosti vůči sobě (sklon ke kognitivnímu zkoumání svého vnitřního světa)
- ▶ zájem na zvyšování znalosti svého self (emočně / motivačně založená potřeba lépe porozumět sobě samému)

SCAI v českém prostředí: SCAI-CZ

- ▶ Standardizace v českém prostředí pro adolescenty
- ▶ Standardizace v českém prostředí pro dospělé
- ▶ Zjištění souvislostí s rizikovým chováním u adolescentů
- ▶ Ověření konceptu v terapeutické praxi

**KATEDRA
PSYCHOLOGIE**
FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Korespondenční adresa: Křížkovského 10, 771 80 Olomouc
Sídlo: Vodární 6, 779 00 Olomouc
Tel.: +420 585 633 501 | Fax: +420 585 633 700
Email: psychologie@upol.cz | www.psych.upol.cz

SCAI-CZ pro adolescenty

- ▶ Výběrový soubor 18, 19 letých studentů gymnázií v ČR, zastoupení všech krajů
- ▶ Počet gymnázií v jednotlivých krajích byl určen poměrem počtu všech gymnázií v daném kraji
- ▶ Výzkum proběhl ve školním roce 2014/2015 (J. Suchá, M. Dolejš)

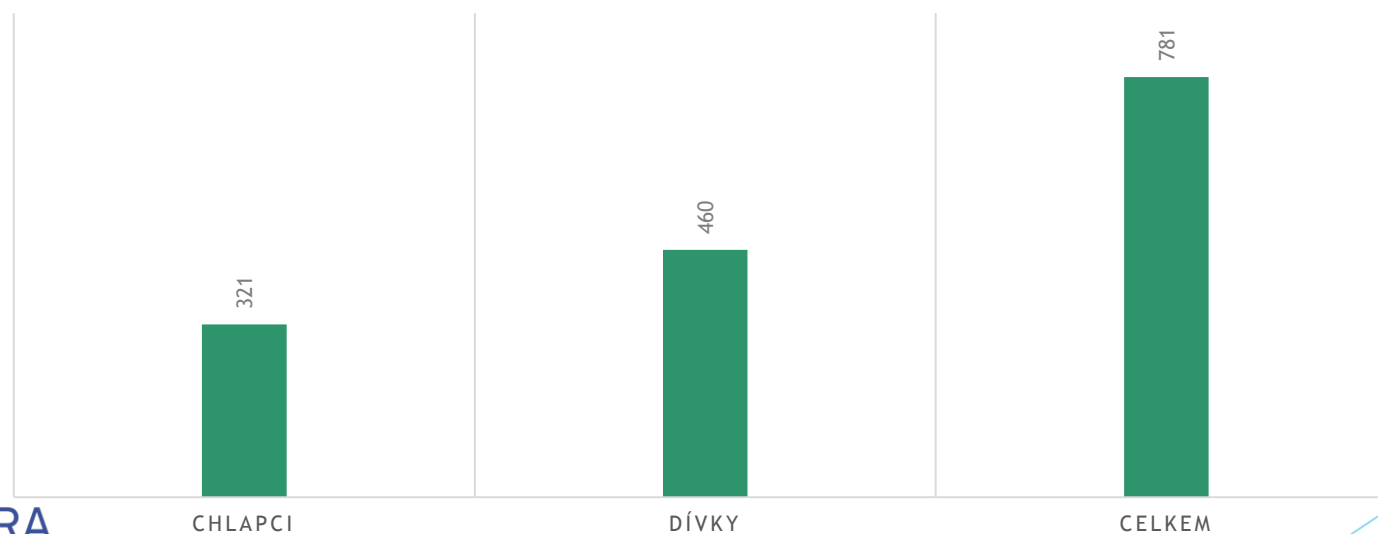
**KATEDRA
PSYCHOLOGIE**
FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Korespondenční adresa: Křížkovského 10, 771 80 Olomouc
Sídlo: Vodární 6, 779 00 Olomouc
Tel.: +420 585 633 501 | Fax: +420 585 633 700
Email: psychologie@upol.cz | www.psych.upol.cz

Výběrový soubor

- ▶ 781 adolescentů ve věku 18-19 let z gymnázií

VÝZKUMNÝ SOUBOR ADOLESCENTŮ VE VĚKU 18 A 19 LET

**KATEDRA
PSYCHOLOGIE**

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Korespondenční adresa: Křížkovského 10, 771 80 Olomouc
Sídlo: Vodární 6, 779 00 Olomouc
Tel.: +420 585 633 501 | Fax: +420 585 633 700
Email: psychologie@upol.cz | www.psych.upol.cz

Výsledky - průměry na položkách, směrodatné odchytky

Proměnná	Průměr	Směrodatná odchytky
P1	4,66	1,75
P2	4,63	1,66
P3	4,06	1,73
P4	5,02	1,56
P5i	5,33	1,59
P6i	4,89	1,66
P7i	5,55	1,46

KATEDRA
PSYCHOLOGIE

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Korespondenční adresa: Křížkovského 10, 771 80 Olomouc
Sídlo: Vodární 6, 779 00 Olomouc
Tel.: +420 585 633 501 | Fax: +420 585 633 700
Email: psychologie@upol.cz | www.psych.upol.cz

Výsledky-korelace jednotlivých položek

	P1	P2	P3	P4	P5i	P6i	P7i
P1	1,000	0,481	0,382	0,286	0,046	0,154	0,133
P2	0,481	1,000	0,526	0,407	0,106	0,141	0,203
P3	0,382	0,526	1,000	0,409	0,115	0,124	0,141
P4	0,286	0,407	0,409	1,000	0,111	0,151	0,172
P5i	0,046	0,106	0,115	0,111	1,000	0,305	0,485
P6i	0,154	0,141	0,124	0,151	0,305	1,000	0,377
P7i	0,133	0,203	0,141	0,172	0,485	0,377	1,000

KATEDRA
PSYCHOLOGIE

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Korespondenční adresa: Křížkovského 10, 771 80 Olomouc
Sídlo: Vodární 6, 779 00 Olomouc
Tel.: +420 585 633 501 | Fax: +420 585 633 700
Email: psychologie@upol.cz | www.psych.upol.cz

Výsledky- reliabilita

- ▶ Typ: split-half reliabilita

Typ	Hodnota
Cronbachovo α	0,700234
Standardizované α	0,700179

Implikace pro praxi

Škála SCAI-CZ se může stát vhodným screeningovým nástrojem pro adolescenty ve věku 15-19 let s cílem:

- ▶ odhalit tendenci konkrétních adolescentů k rigidnímu postoji vůči sobě,
- ▶ odhalit nízkou citlivost konkrétních adolescentů k intrapsychickým procesům
- ▶ odhalit sníženou míru odolnosti v procesu budování identity.

Omezení nástroje

- ▶ Standardizaci připravujeme na výzkumném souboru gymnazistů, výzkumné soubory populace stejného věku ze SOU, SŠ mohou být odlišné
- ▶ U konkrétních adolescentů mohou přicházet do úvahy vlivy, které jsme dosud nevysledovali
- ▶ (stejně jako u dalších nástrojů pro intervenci školních psychologů) nedostatek financí a míst školních psychologů

Návrh do praxe

- ▶ V případě ověření konceptu zařadit screeningovou metodu do praxe školních psychologů

- ▶ 1. ročníky gymnázií / středních škol:

Využít SCAI-CZ před adaptačními kurzy pro 1. r., na základě rychle získatelných výsledků vytipovat jednotlivé dospívající s vyšší vulnerabilitou.

Vulnerabilitu je možno ověřit v rámci skupinových aktivit v adaptačním kurzu, poté žáky cíleně „sledovat“ v rámci preventivních programů

- ▶ Vyšší ročníky gymnázií / středních škol:
screening jednotlivých tříd, cílená práce s jednotlivci

Tělo

**ČLOVĚK
OSOBNOST**

Psychika

Sociální
vztahy

Spiritualita

Děkuji za Vaši pozornost.

martina.friedlova@upol.cz

+420 777 092 720

www.psych.upol.cz

KATEDRA
PSYCHOLOGIE

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Korespondenční adresa: Křížkovského 10, 771 80 Olomouc
Sídlo: Vodární 6, 779 00 Olomouc
Tel.: +420 585 633 501 | Fax: +420 585 633 700
Email: psychologie@upol.cz | www.psych.upol.cz